

Nr 22*Utlåtande i anledning av väckta motioner om utbyggnad av den resistensbiologiska forskningen.*

I två inom riksdagen väckta, till jordbruksutskottet hänvisade likalydande motioner, nämligen I: 332 av herr *Eskilsson m. fl.* och II: 407 av herr *Nilsson i Bästekille m. fl.*, har yrkats, dels att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om skyndsamt utredning angående möjligheterna till en utbyggnad av den resistensbiologiska forskningen och dels att åtgärder vidtogs för att påskynda byggnationen vid Stora Råby.

Beträffande de skäl, som motionärerna åberopat till stöd för sina yrkanden, får utskottet hänvisa till motionen I: 332.

Remissyttranden i anledning av motionerna har avgivits av styrelsen för lantbrukshögskolan, statens växtskyddsanstalt och byggnadsstyrelsen.

Styrelsen för lantbrukshögskolan framhåller i sitt remissutlåtande att resurserna f. n. är helt otillräckliga för att alla de aktuella problemen inom resistensbiologiens område på ett effektivt sätt skall kunna bearbetas. Detta gäller både lantbrukshögskolan och statens växtskyddsanstalt men även övriga institutioner och företag inom växtförädlingsområdet och styrelsen understryker kraftigt behovet av att snabba åtgärder vidtogs för en ökning av dessa resurser. Styrelsen anför i övrigt följande.

De allt ensidigare driftsformerna inom jordbruket har ökat riskerna för parasitära angrepp på våra grödor, vilket nödvändiggjort en ökad användning av kemiska bekämpningsmetoder som kan innebära risker för olika följdverkningar. En intensifierad resistensbiologisk forskning är därför ett synnerligen angeläget önskemål.

Det är framförallt inom målforskningen på detta område som resurserna är otillräckliga. Växtförädlarna har genom växtförädlingsavgifterna fått ökade resurser att göra den rutinmässiga överföringen av resistensen till sina sorter men detta liksom de våren 1959 upplagda, allmänna riktlinjerna för olika institutioners samverkan har snarare minskat än ökat deras intresse att utföra de metodologiska och rent inventerande förarbetena.

Genom omorganisationen av lantbrukshögskolan har denna kommit i kontakt med olika problem på resistensbiologiens område. Detta gäller inte blott frågor som rör parasiternas biologi, spridningsvägar, ekonomiska betydelse och metoder för resistensselektion, vilket faller inom verksamheten vid institutionen för växtpatologi. Det gäller även problem som bearbetas inom den nya avdelningen för växtförädling vilken är avsedd att utan kommersiella synpunkter, bland annat, söka efter resistent utgångsmaterial och uppanalysa den funna resistensens genetiska mönster för att på så sätt få växtförädlingens uppgift konkret preciserad.

För att lantbrukshögskolan skall kunna lösa de olika uppgifter som finns på detta område krävs med nödvändighet att högskolan får väsentligt ökade resurser för institutionerna för växtpatologi samt för genetik och växtförädling såväl ifråga om specialväxthus och kvalificerad teknisk personal som ifråga om speciella forskarbefattningar för uppbyggande av särskilda underavdelningar. Härvid bör även beaktas att dessa problem nära sammanhänger med sortförsöksverksamheten på växtodlingsområdet, som också måste få ökade resurser för resistensprövning.

Statens växtskyddsanstalt tillstyrker i sitt remissvar motionärernas hemställan om dels en skyndsam utredning angående möjligheterna till en utbyggnad av den resistensbiologiska forskningen, dels att åtgärder vidtagas för att påskynda byggnationen vid Stora Råby och anför därvid.

Resistensbiologisk forskning och resistensförädling i syfte att åstadkomma minskat behov av kemiska växtskyddsåtgärder har sedan flera år tillbaka varit upplagen som ett arbetsobjekt med deltagande av lantbrukshögskolan, växtskyddsanstalten och växtförädlingsanstalter. I förhållande till de arbetsuppgifter, som föreligger och de vinster som synes uppnåeliga, har arbetena hittills endast kunnat bedrivas i relativt blygsam skala. För växtskyddsanstaltens del har, som i motionerna även framhålles, lokalfrågan utgjort en hämmande faktor. Genom tillmötesgående från Sveriges utsädesförening och lantbrukshögskolan har vissa provisoriska utrymmen ställts till förfogande. Vid planerandet av Skånefilialens nya byggnader vid St. Råby invid Lund kommer hänsyn att tagas till att anstaltens resistensbiologiska forsknings- och försöksarbeten i möjligaste mån avses att koncentreras dit. Det måste emellertid betonas att anstalten finner en utvidgning av de resistensbiologiska arbetena angelägen snarast möjligt, även om provisoriska arbetslokaler måste anlitas i avvaktan på de nya lokalernas färdigställande.

De av motionärerna framställda yrkandena berör *byggnadsstyrelsen* i fråga om åtgärder för att påskynda byggnationerna vid Stora Råby. Styrelsen begränsar därför sitt remissvar till denna fråga och anför följande.

För att uppnå de goda arbetsbetingelser för ifrågavarande forskning som eftersträvas, fordras lämpliga lokaler för verksamheten. Genom brev den 29 juni 1964 har Kungl. Maj:t uppdragit åt styrelsen att efter samråd med statens växtskyddsanstalt upprätta byggnadsprogram avseende nybyggnad för anstaltens skånefilial mel planerad förläggning invid statens centrala frökontrollanstalts institutionslokaler i Stora Råby. Med anledning härav pågår inom styrelsen arbete med programmering av nybyggnader vid Stora Råby. Byggnadsprogrammet beräknas bli överlämnat till Kungl. Maj:t i december 1965. Denna tidpunkt kan dock bli förskjutet till ett senare datum med hänsyn till svårigheten att lösa vissa markfrågor.

Vid iakttagande av den gällande handläggningsordningen avseende statliga byggnadsföretag torde nybyggnaderna kunna vara färdigställda tidigast ca 4 år efter det att Kungl. Maj:t godkänt byggnadsprogrammet. Möjligheten att förkorta denna tid är beroende av om Kungl. Maj:t bedömer ärendet böra föranleda ett frångående av handläggningsordningen.

Utskottet. I föreliggande motioner har pekats på de olägenheter, som är förknippade med den ökade användningen av kemiska bekämpningsmedel inom växtodlingsområdet. Motionärerna, som erinrar om den intensiva debatt som under senare tid förts rörande biverkningarna av dessa bekämpningsmedel, finner det vara hög tid att söka nya vägar för att nå odlingssäkerhet utan allvarliga sidoverkningar. I denna situation kan enligt motionärernas mening inte frågan om den resistensbiologiska forskningen förbigås. Det framhålls att de resurser som nedlagts på denna forskning i vårt land hittills varit små och att förutsättningarna för att ernå goda resultat under de betingelser forskarna arbetar icke är så goda som rimligen kunde önskas. Motionärerna föreslår därför en skyndsam utredning angående möjligheterna till en utbyggnad av den resistensbiologiska forskningen och att åtgärder vidtages för att påskynda byggnationen vid statens växtskyddsanstalts skånefilial i Stora Råby.

Enligt utskottets mening bör givetvis eftersträvas att utfinna vägar, som gör det möjligt att begränsa användningen av kemiska bekämpningsmedel till en sådan nivå, att skadliga biverkningar så mycket som möjligt kan undvikas. I strävandena att åstadkomma detta utgör den resistensbiologiska forskningen ett mycket viktigt led. Utskottet vill därför starkt betona angelägenheten av att behovet av en dylik forskning i möjligaste mån kan tillgodoses. Frågan om de ytterligare resurser som kan anslås till densamma synes emellertid icke kunna behandlas fristående utan torde få lösas i anslutning till prövningen av andra angelägna forskningsändamål. Utskottet förutsätter, att Kungl. Maj:t, som bl. a. givit byggnadsstyrelsen i uppdrag att upprätta byggnadsprogram avseende nybyggnad för statens växtskyddsanstalts filial i Stora Råby, vilket uppdrag snart synes vara slutfört, med uppmärksamhet följer utvecklingen på förevarande område och framlägger därav påkallade förslag i den takt som omständigheterna medger. Någon särskild åtgärd från riksdagens sida i anledning av nu ifrågakvarande motionsyrkanden torde därför icke vara erforderlig.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må anse motionerna I: 332 och II: 407 besvarade med vad utskottet i det föregående anfört.

Stockholm den 9 november 1965

På jordbruksutskottets vägnar:

NILS G. HANSSON

Vid detta ärendes slutbehandling har närvarit:

från första kammaren: herrar Lage Svedberg, Nils Hansson, Carl Eskilsson, Mossberger, Hedström, Hermansson, Magnusson, Gunnar Pettersson, Isacson och fru Nilsson*;

från andra kammaren: herrar Hansson i Skegrie, Lindström, fru Lindskog, herrar Antby*, Johanson i Västervik, Nilsson i Lönsboda, Jonasson, Lundmark, Johansson i Simrishamn och Nilsson i Bästekille*.

* Ej närvarande vid justeringen.